

Графічне визначення обвідної конічної поверхні, при її прямолінійно-поступальному русі.

*В статті вирішена задача графічного профілювання огинаючої
при прямолінійно-поступовому русі конічної поверхні*

У системі площин проєкцій $\Pi_1\Pi_2$ зображується конічна поверхня з кутом при вершині 2ρ . Площина Π_2 розташовується перпендикулярно осі O конічної поверхні, площина Π_1 – паралельно осі O и швидкості $\bar{V}$ прямолінійно-поступального руху (рис.1.).

Проводиться переріз I площина якого паралельна швидкості $\bar{V}$ і перпендикулярна площині Π_1 . Площина перерізу I з конічною поверхнею перетинається по еліпсу, який у натуральну величину проєкціюється на площину Π_3 .

У результаті руху зі швидкістю $\bar{V}$ еліпс (проєкція $B_3V_3A_3$) рухаючись в площині I , буде займати ряд послідовних положень, що обвідною до яких буде пряма ET . Точка E буде точкою характеристики. Аналогічно можна знайти інші точки характеристики, якою буде пряма OE . При русі зі швидкістю $\bar{V}$ характеристика OE буде описувати спряжену площину, профіль якої в натуральну величину проєкцію на площину Π_4 .

У такий спосіб побудова характеристики OE на конічній поверхні при її прямолінійно-поступальному русі зі швидкістю $\bar{V}$ виконується в такій послідовності:

- у системі площин проєкцій Π_1, Π_2 зображується задана конічна поверхня і швидкість $\bar{V}$ її прямолінійно-поступального руху;
- визначається в обраному перерізі I паралельному швидкості $\bar{V}$, відрізок BA (проєкція B_1A_1) рівний великій осі еліптичного перерізу;
- відрізок BA (проєкція B_1A_1) поділяється навпіл і знаходиться проєкція E_1 точки характеристики;
- проєкція E_2 точки характеристики визначається за допомогою перетину конічної поверхні площиною Π , перпендикулярної до осі O ;
- аналогічно точки E визначаються інші точки характеристики, якою буде пряма лінія OE , розташована на конічній поверхні. У процесі розглянутого руху положення прямої OE на конічній поверхні залишається незмінним. Положення характеристики визначається кутами η і ε рівними

$$\operatorname{tg} \eta = \operatorname{tg}^2 \rho \operatorname{tg} \tau; \quad \sin \varepsilon = \operatorname{tg} \rho \operatorname{tg} \tau = \frac{\operatorname{tg} \eta}{\operatorname{tg} \rho}$$

Реальна ділянка спряженої площини відповідає ділянці LEF характеристики, розташованій на заданій ділянці конічної поверхні. Профіль L_4F_4 спряженої площини буде йти під кутом β

$$\operatorname{tg} \beta = \operatorname{ctg} \varepsilon \sin \tau,$$

де

$$\sin \varepsilon = \operatorname{tg} \tau \operatorname{tg} \rho$$

Розглянемо перетин площиною Π_3 , яка паралельна перерізу I .

Переріз *III* перетинається з конічною поверхнею по еліпсу (зображеному штриховою лінією) і по прямій з торцем конічної поверхні.

Тому в перерізі *III* буде спостерігатися кромочне стикання спряжених профілів у точці *K*. У подібних перерізах формувати спряжену циліндричну фасонну поверхню буде граничне коло *FKM*, розташоване на заданому торці конічної поверхні. Проекція *F₄K₄M₄* цього кола на площину *Π₄* буде спряженим еліптичним профілем. Кут нахилу дотичної до цього профілю буде

$$\operatorname{tg} \beta_1 = -\operatorname{tg} t \sin \tau$$

де *t* – кут, що визначає положення довільної точки *K* граничного кола.

Аналогічно ділянці *M₄F₄*, колом *PL*, розташованим на другому торці конічної поверхні, буде формуватися еліптична ділянка *L₄P₄* профіля спряженої поверхні. На цій ділянці кут нахилу дотичної до профілю буде

$$\operatorname{tg} \beta_1 = \operatorname{ctgt} t \sin \tau$$

Такою обмеженою торцевими площинами ділянкою конічної поверхні при її прямолінійно-поступальному русі зі швидкістю $\bar{V}$, що йде під нахилом до осі конічної поверхні, створюється обвідня спряжена поверхня, яка складається з трьох ділянок. На плоскій ділянці обвідної поверхні спостерігається дотикання по лінії конічної поверхні і спряженої площини.

На еліптичних ділянках профілю спряженої поверхні спостерігається кромкове стикання спряжених поверхонь.

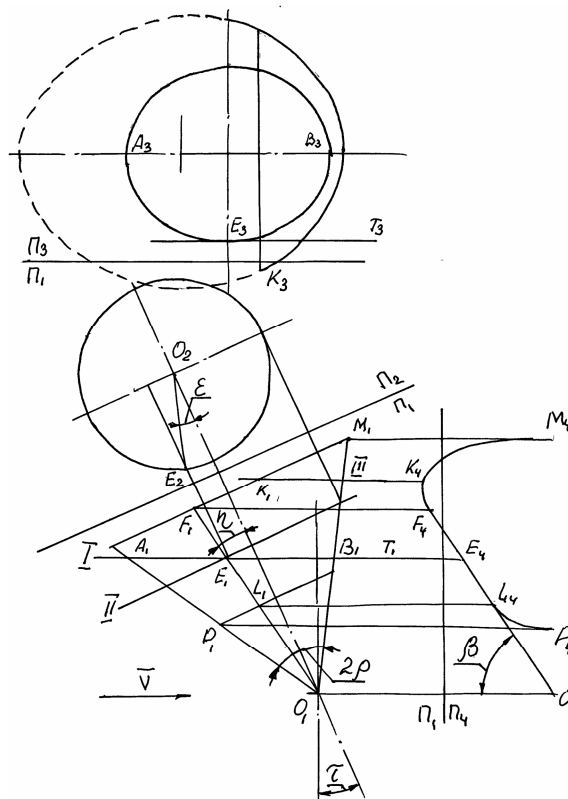

Рис. 1.